

Tussentijdse evaluatie Strategienota 2021-2025 Waardlanden

7 mei 2025

Inez van Kronenberg

Waar gaan we het over hebben?

Effecten beleid adhv Afvaldriehoek

1 Milieu

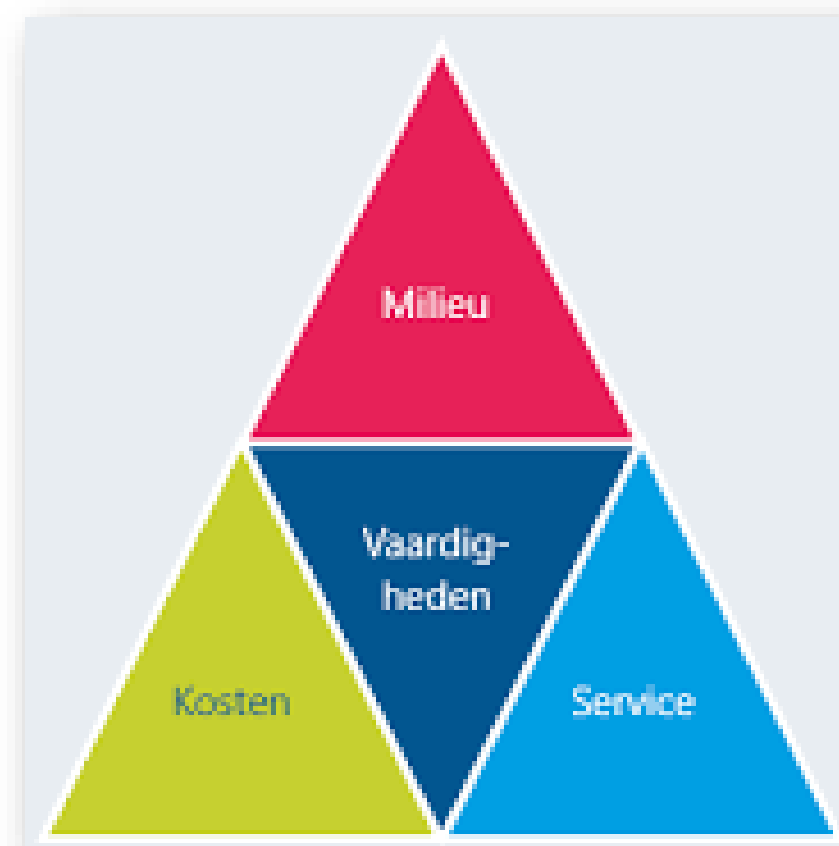
2 Service (tevredenheid)

3 Financieel

4 Ontwikkgedrag

5 Conclusies tien aandachtspunten

6 Vragen

Bronnen

1. Waardlanden

- Applicaties: Power BI, AfvalRIS, Uniwin en Tardif
- Begrotingen, jaarrekeningen, Jaarmagazines, activiteiten en projecten

2. Bewonersonderzoek jan '25

- Online enquête onder 5.131 inwoners
- Straatgesprekken met 87 inwoners

3. Gesprekken betrokkenen

- Gemeenten: contactambtenaren, communicatieadviseurs & wijkteams/serviceteams
- Waardlanden: projectorganisatie, beleidsmedewerker, informatiemanager, toezichthouders, milieucoaches, buitendienst, manager milieustraten, financieel adviseur en controller

4. Onderzoeken gemeenten NL

1 MILIEU

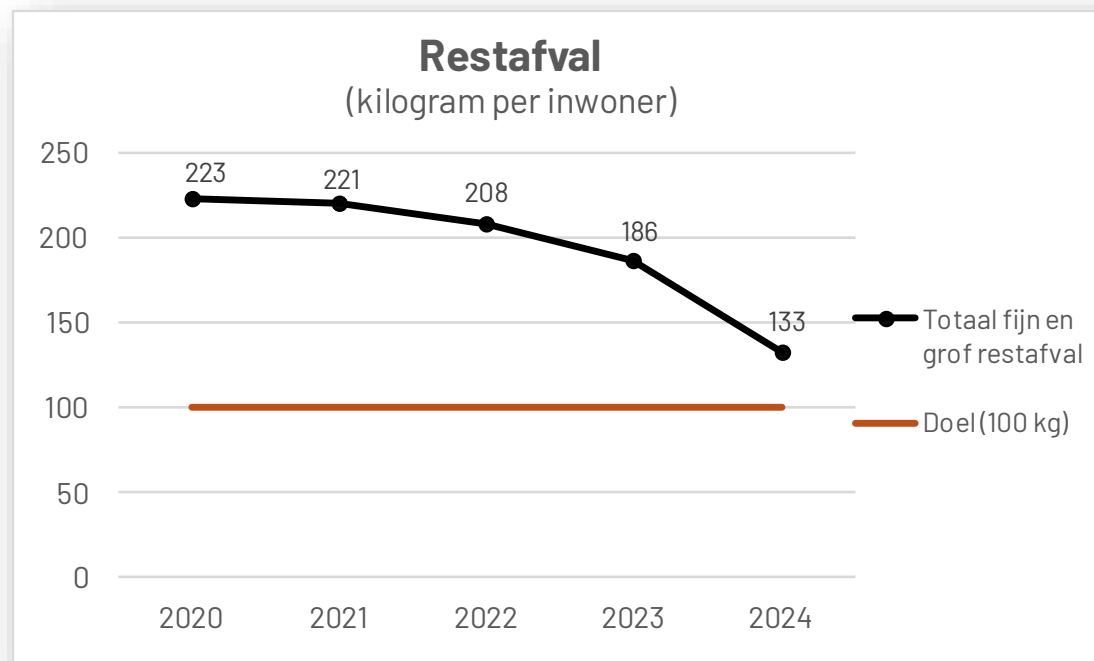
Aanbod 2020 t/m 2024

Totaal

- Daling 629 kg/inw → 450 kg/inw
- In 2024 sterkste afname (- 91 kg/inw), met name door geen bedrijfsafval en afvaltoerisme buurgemeenten meer

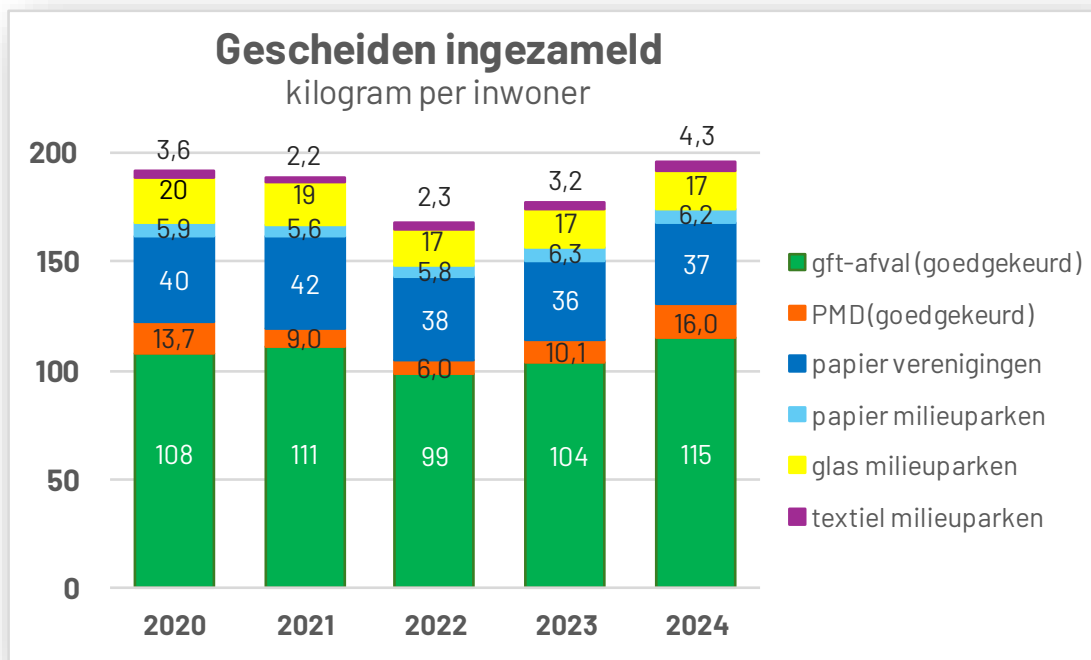
Restafval

- Daling 223 kg/inw → 133 kg/inw
- Doel 100 kg/inw nog niet gehaald

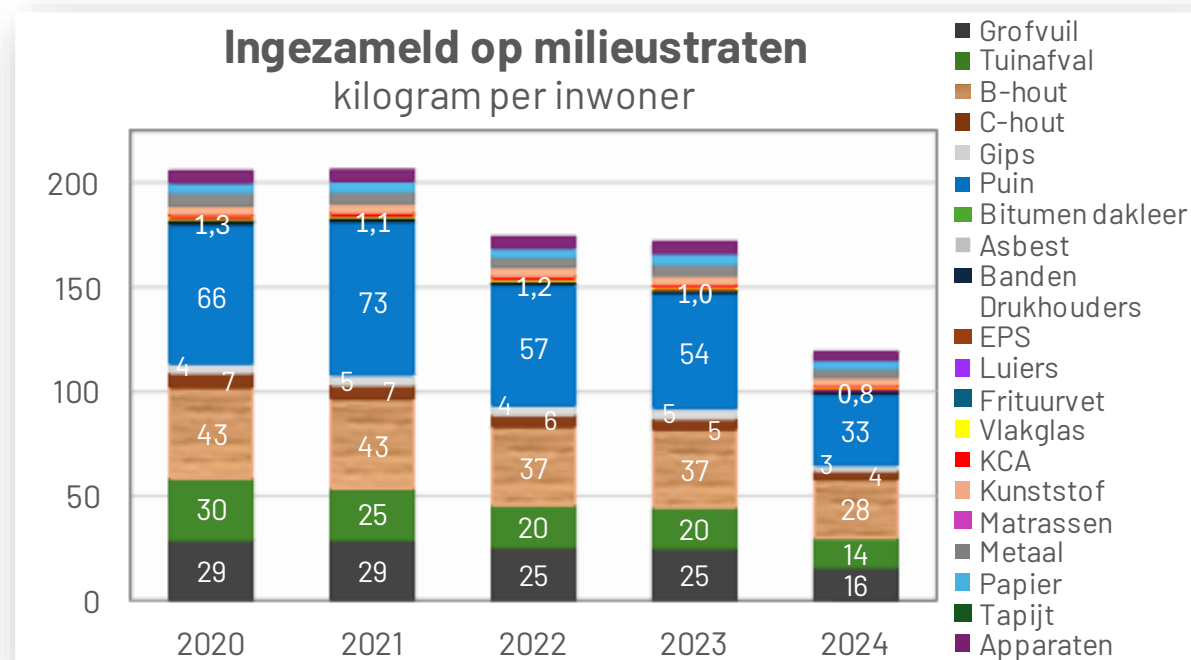

Aanbod grondstoffen

Aan huis & milieuparkjes

Milieustraten

Kwaliteit grondstoffen

Grondstoffencontroleurs containers pmd & gft

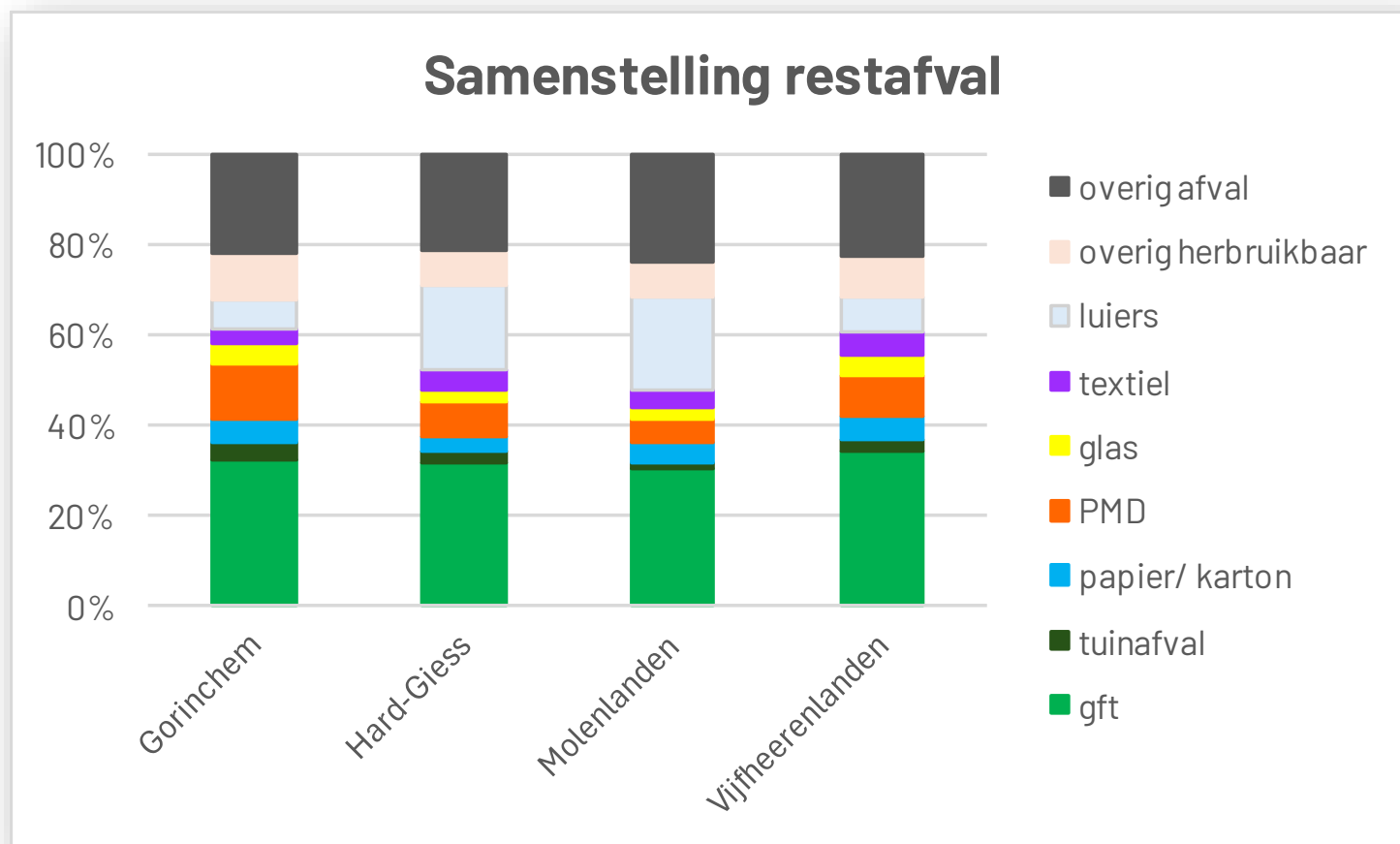
- Rode hanger (niet geleegd) 3%
- Gele hanger (wel geleegd) 4%
- 60% hangers is voor pmd
- Pmd Gorinchem en Vijfheerenlanden meer vervuild dan gemiddeld NL

Ontwikkelingen tov 2020

- **Pmd** vervuiling diftargemeenten daalde, maar Vijfheerenlanden steeg
- **Gft** vervuiling Gorinchem steeg, maar daalde in andere gemeenten
- **Textiel** iets meer vervuiling dan in 2023 en 2022

Samenstelling fijn restafval 2024 (vóór nascheiding pmd hoogbouw)

Klein deel is 'echt' restafval; vooral gft en luiers niet gescheiden

Verschil gemeenten met/zonder diftar

Inwoners VHL bieden vaker aan

- **Restafval** 1,5x á 4x vaker
- **Grofvuil** bijna 60% ophaalafspraken
- **Milieustraten** > 50% bezoekers

Inwoners VHL denken (iets) vaker aan hergebruik en preventie

Aanbod restafval	Met diftar	Zonder diftar
Hoogbouw gemiddeld aantal stortingen per adres	40 tot 70	103
Laagbouw gemiddeld aantal stortingen per adres	20 tot 34	77
Buitengebied gemiddeld aantal ledigingen minicontainer per adres	8 tot 10	13

2 FINANCIËEL

Uitgaven t.o.v. begroting Strategienota

Investerings, kosten implementatie en structurele kosten bleven binnen begroting

Implementatie (eenmalig)

Restantbudget € 202.000

Nodig voor afronding Strategienota

Openstaande acties: adresstickers grondstoffencontainers, maatwerkaanpak bijplaatsing hotspots en doorontwikkeling Circulair Netwerk

Structurele kosten

In 2024 € 69.305 lagere uitgaven

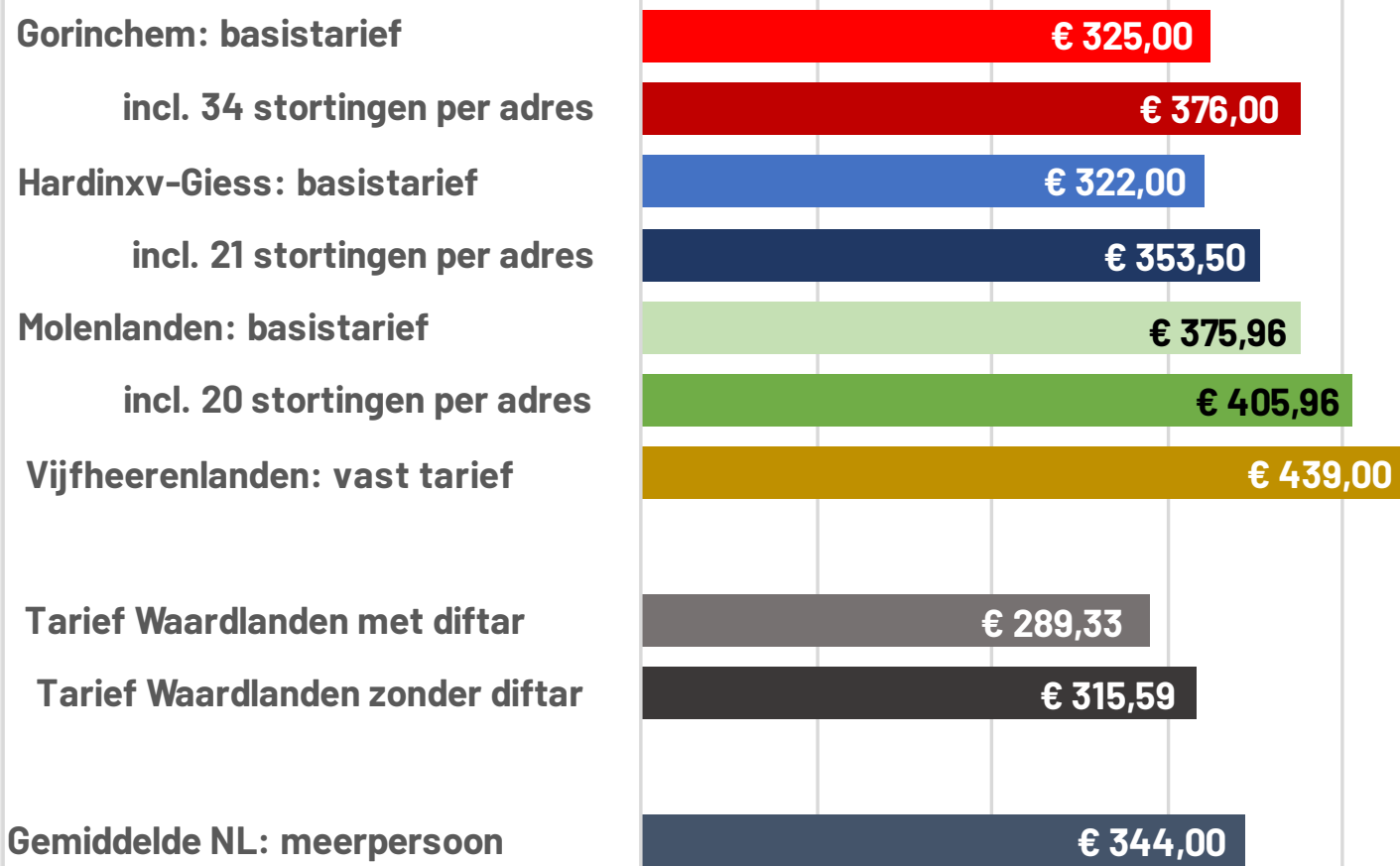
Openstaande acties: afval- en grondstofmonitor, vacature toezichthouder, software routeplanning obv vulgraad containers

'Minder meerkosten'

Kosten verwerking afval/grondstoffen	Kosten 2024	Kosten 2024 bij ongewijzigd beleid (tarief 2024 x hoeveelheid afval/grondstoffen 2020)	Besparing door nieuw beleid
Milieustraten	€ 935.000	€ 1.425.000	- € 490.000
Milieuparkjes	- € 175.000	- € 180.000	€ 5.000
Aan huis opgehaald	€ 3.515.000	€ 5.325.000	- € 1.810.000
Verschil	€ 4.275.000	€ 6.570.000	- € 2.295.000

Afvalstoffenheffing

Vergelijking afvalstoffenheffing 2024
(gemiddeld meerpersoonshuishouden laagbouw)

Afvalstoffenheffing
= tarief Waardlanden
+ kosten gemeenten
bv. voor voorlichting,
opruimen bijplaatsingen,
personeelskosten,
kijtschelding en btw

3 SERVICE

Tevredenheid inwoners

Afvalinzameling	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Vijfheeren-landen	Gemiddeld
Enquête 2020	7,7	7,6	7,6	7,6	7,6
Enquête 2025	6,4	6,4	6,6	7,0	6,6
Straatgesprekken 2025					7,3

Veranderingen	Gorinchem	Hardinxveld-Giessendam	Molenlanden	Vijfheeren-landen	Gemiddeld
Enquête 2025	5,6	5,7	5,9	6,3	6,0

55% inwoners zegt nu even tevreden of meer tevreden te zijn

Tevredenheid inwoners

Tevredenheid over elke verandering afzonderlijk overheerst

Maar ontevredenheid over

- Invoering verzamelcontainers restafval voormalige gemeente Vianen (50% ontevreden en 35% tevreden)
- Gaat voornamelijk over
 - Langer bewaren restafval
 - Moeite om afval te scheiden
 - Bijplaatsingen/dump
 - Gebruik milieupas

4 ONTWIJKGEDRAG

Nieuw beleid: gevolgen ontwikkelroutes restafval?

Prullenbakken OR

Ja. Voller op enkele locaties binnenstad, winkels en bushaltes.

Afvaltoerisme

Ja. Signalen dat restafval vanuit diftargemeenten naar VHL en naar Sliedrecht gaat.

Nulaanbieders

Ja. In diftargemeenten 6% á 10% in laagbouw en 5% á 19% in hoogbouw. VHL: resp. 3% en 7%.

Zwerfafval

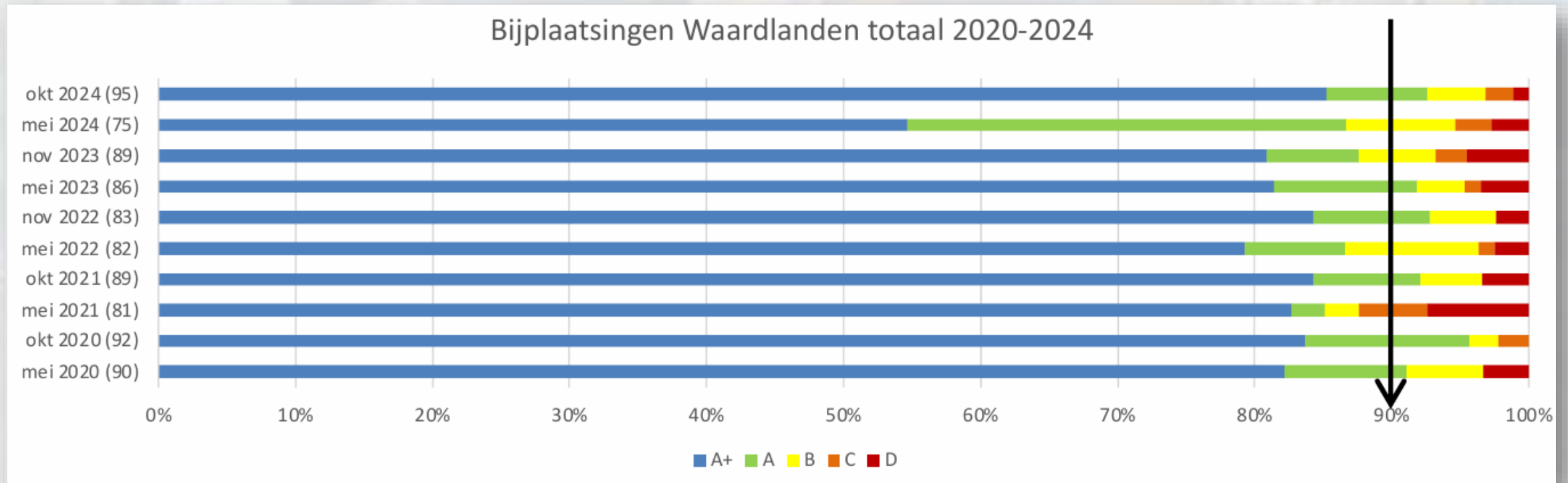
Nee. Halfjaarlijkse metingen telkens gewenste kwaliteit; aantallen stijgen wel tussen '22 en '24.

Afvaldump

Nee. Hoeveelheid ongewijzigd, maar veel inwoners denken dat meer gedumpt wordt.

Bijplaatsingen: resultaten halfjaarlijkse metingen

- Score kwaliteitsniveau A of B in elke meetronde
- Piek na afsluiten ondergrondse restafvalcontainers (2023)
- Eind 2024 terug op oude niveau

Aard en omvang bijplaatsingen

Indruk medewerkers die opruimen

- Vooral grofvuil, in mindere mate zakken
- Ook 'gratis' stromen zoals karton, kamerplanten, etc.
- Niet méér bijplaatsingen, uitgezonderd aantal hotspots

Indruk inwoners

- Veel ergernis over bijgeplaatst grofvuil door invoering tarief (63%); het meest in Gorinchem (75%)
- Meer meldingen door inwoners Gorinchem & VHL in '24 dan in '23

→ **Kloof tussen werkelijke situatie & beleving bewoners**

Onderzoek gemeenten NL

- **Bijplaatsing komt voor in 92% gemeenten**
- **Vooral in stedelijk gebied met veel gestapelde bouw**
- **Effect diftar: meer bijplaatsing in aantal gemeenten**
 - Vooral in stedelijk gebied & op enkele kwetsbare locaties (bv wijken met veel nationaliteiten en hoge doorstroom)
 - Beheersbaar door extra inzet op communicatie, handhaving en dagelijks schoonmaken bepaalde locaties
 - Effect is tijdelijk; na enkele maanden terug naar oude niveau

Oplossingsrichtingen bijplaatsing

- Gestructureerde regionale aanpak obv locatieonderzoek
- Oplossing afhankelijk van aard/oorzaak en sociale cohesie

Voorbeelden

Gedrag ter plekke zichtbaar

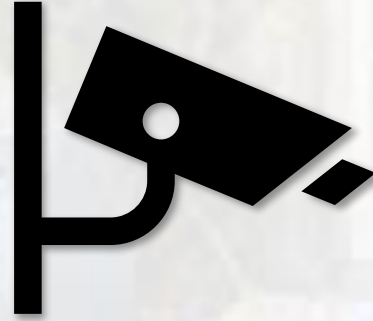
Eigenaarschap locatie

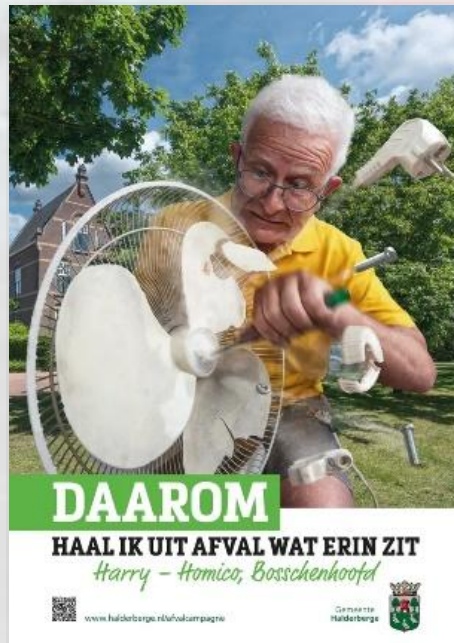
Perceptie toezicht

Cameratoezicht

Buurthelden

Sociale norm

Gamification

5 CONCLUSIE

Aandachtspunten – (deels) opgelost

✓ Opgelost

- Door milieupas geen onterechte kosten voor inwoners als gevolg van
 - Afvaltoerisme buurgemeenten
 - Bedrijfsafval
- Milieustraten: geen kringloopgoederen in restafvalbak
- Kringloopplein Nieuw-Lekkerland: dichterbij voor inwoners westkant

✓ Deels opgelost

- Flinke reductie restafval, maar
 - Doel nog niet bereikt
 - Nog steeds veel grondstoffen in restafval; vooral gft en luiers
- Opening Kringloopplein Nieuw-Lekkerland & Ecopark Groot-Ambers; lopende studies naar verbetering voorzieningen overige milieustraten

Aandachtspunten – nog niet opgelost

- x Nog steeds veel vervuiling in grondstoffen, met name textiel en pmd
- x In 2025 aandacht voor voorlichting preventie & hergebruik
- x Nog steeds ergeren veel inwoners zich aan bijplaatsing

6 VRAGEN?

Einde

Avalon
advies